

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๕๐๖/ว คัด

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔

เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง, กรม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๓๐ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๐๔/๑๒๔๑ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔

ตามที่ได้ยืนยัน/แจ้งมติคณะรัฐมนตรี (๘ มีนาคม ๒๕๕๔) เกี่ยวกับผลการประชุม
คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ มาเพื่อทราบ
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจได้เสนอผลการประชุม
คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ ไปเพื่อดำเนินการ
ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ ลงมติรับทราบและเห็นชอบ
ตามมติคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๑
มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิที่ประเทศญี่ปุ่น
ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

www.cabinet.thaigov.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๑๐๔/๑๒๕๑

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ
ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขอเสนอเรื่อง
ผลการประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ มา
เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนด
ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓)
รวมทั้งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒ ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒ เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วม
ภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการร่วมภาครัฐ
และเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ในการพิจารณาและเสนอแนะแนวทางและมาตรการต่อ
คณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนของภาคเอกชน รวมทั้งให้
ภาคเอกชนร่วมกับภาครัฐในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตและสามารถแข่งขันได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและยั่งยืน

๒.สาระสำคัญ

คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ได้มี
การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุม
งบประมาณ อาคารรัฐสภา ๓ ชั้น ๓ โดยได้รับทราบรายงานผลกระทบทางเศรษฐกิจจากเหตุการณ์
แผ่นดินไหวและสึนามิที่ประเทศญี่ปุ่น โดยมีความเห็นและประเด็นอภิปราย และมติคณะกรรมการ กรอ.
ดังนี้

๒.๑ ข้อเท็จจริง

วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ได้เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่ระดับความรุนแรง
๙.๐ ริกเตอร์ ในเขตโทโฮกุ ซึ่งเป็นจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะฮอนชู ประเทศญี่ปุ่น เป็น
แผ่นดินไหวที่รุนแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่น และรุนแรงเป็นอันดับ ๕ ของโลก ความรุนแรงของ
แผ่นดินไหวส่งผลให้เกิดคลื่นสึนามิพัดโถมเข้าฝั่งในบริเวณจังหวัดมิยางิและจังหวัดฟูกูชิมะทำให้ได้รับความ
เสียหายมากเป็นประวัติการณ์ พร้อมทั้งทำให้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ จำนวน ๔ ใน ๖ โรง ที่จังหวัดฟูกูชิมะ

/เกิดระเบิด...

เกิดระเบิดเนื่องจากระบบหล่อเย็นไม่ทำงาน ทำให้แกนปฏิกรณ์เกิดความร้อนสูงถึงระดับอันตราย โดยเกิดเหตุระเบิดขึ้นที่เตาปฏิกรณ์หมายเลข ๑ (วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๔) หมายเลข ๓ (วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔) หมายเลข ๒ และ ๔ (วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔) ตามลำดับ

๒.๒ ภาพรวมเศรษฐกิจของญี่ปุ่น ปี ๒๕๕๔

๒.๑ ญี่ปุ่นมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่สามของโลก รองจากสหรัฐอเมริกาและจีน ในปี ๒๕๕๓ เศรษฐกิจญี่ปุ่นขยายตัวร้อยละ ๓.๙ เร่งตัวขึ้นจากที่ติดลบร้อยละ ๑.๒ และ ๖.๓ ในปี ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๒ ตามลำดับ ปัญหาเศรษฐกิจที่สำคัญของญี่ปุ่นในปีที่ผ่านมา คือ ปัญหาเงินฝืดและอัตราการว่างงานที่อยู่ในระดับสูง

๒.๒ ในช่วงต้นปี ๒๕๕๔ ก่อนเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว เศรษฐกิจญี่ปุ่นแสดงสัญญาณการฟื้นตัวค่อนข้างชัดเจนทั้งการส่งออกและผลผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ปรับตัวดีขึ้น ส่วนดัชนีราคาผู้บริโภคลดลง อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ ๔.๙ โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คาดว่าในปี ๒๕๕๔ เศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวร้อยละ ๑.๓

๒.๓ ผลกระทบต่อประเทศญี่ปุ่น

๒.๓.๑ ความเสียหายต่อภาคการผลิตในพื้นที่ชายฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือ (สัดส่วนประมาณร้อยละ ๘ ของ GDP ญี่ปุ่น) ได้ก่อให้เกิดความเสียหายกับทุกภาคการผลิตโดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ทั้งนี้ มีความเป็นไปได้ว่าผลกระทบจากภัยพิบัติในครั้งนี้อาจทำให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นปรับตัวเข้าสู่ภาวะถดถอย เนื่องจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจญี่ปุ่นยังอยู่ในภาวะอ่อนแอ โดย GDP ไตรมาสสุดท้ายของปีที่ผ่านมาหดตัวร้อยละ ๑.๓ เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า และคาดว่าในไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๔ จะขยายตัวประมาณร้อยละ ๐.๑ - ๐.๓ ดังนั้น ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นอาจทำให้อัตราการขยายตัวในไตรมาสแรกหดตัวต่อเนื่องจากไตรมาสสุดท้ายของปี ๒๕๕๓

๒.๓.๒ ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากแผ่นดินไหวในปี ๒๕๕๔ อาจจะมี ความรุนแรงมากกว่าแผ่นดินไหวที่เมืองโกเบในปี ๒๕๓๘ และพื้นที่ตัวได้ซ้ำกว่า เนื่องจากปัจจัยสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ (๑) เหตุการณ์แผ่นดินไหวในปี ๒๕๕๔ ส่งผลให้โรงงานผลิตไฟฟ้าหยุดทำการและมีการหยุดจ่ายกระแสไฟฟ้า (๒) ผลกระทบต่อทรัพย์สินของประชาชนและธุรกิจมีแนวโน้มที่จะสูงกว่าความเสียหายจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เมืองโกเบ เนื่องจากได้รับความเสียหายซ้ำเติมจากคลื่นสึนามิ (๓) ฐานะทางการคลังของภาครัฐอยู่ในภาวะอ่อนแอ โดยเฉพาะปัญหาหนี้สินภาครัฐที่สูงถึงประมาณร้อยละ ๒๐๐ ของ GDP ทำให้มีข้อจำกัดต่อการตัดสินใจในการกำหนดแหล่งเงินสำหรับฟื้นฟูเศรษฐกิจ และ (๔) ปัญหาการรั่วไหลของกัมมันตรังสีจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์

๒.๓.๒ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ภาคเอกชนในประเทศมีความจำเป็นที่จะต้องขายทรัพย์สินในรูปแบบเงินตราต่างประเทศเพื่อนำเงินมาใช้ชดเชยความเสียหาย โดยเฉพาะพันธบัตรในรูปแบบดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งภาคเอกชนญี่ปุ่นถือไว้ค่อนข้างมาก สถานการณ์ดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำให้เงินเยนแข็งค่ามากขึ้น

๒.๔ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก

แม้ว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะมีความสำคัญเป็นลำดับที่ ๓ แต่ผลกระทบต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกคาดว่าจะไม่รุนแรงมากนัก หากญี่ปุ่นสามารถฟื้นตัวได้รวดเร็ว รวมทั้งเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาที่อยู่ในช่วงของการฟื้นตัวในเกณฑ์ที่จะสามารถชดเชยผลกระทบของการชะลอตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่นได้ นอกจากนี้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นยังช่วยลดแรงกดดันด้านราคาน้ำมัน โดยราคาน้ำมันดิบเบรนท์ได้ปรับตัวลดลงจาก ๑๑๕.๔๓ ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรลในวันที่ ๑๐ มีนาคม เป็น ๑๑๓.๘๔ และ ๑๑๓.๖๔ ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรลในวันที่ ๑๑ และ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ยังมีผลกระทบที่ต้องติดตาม ดังนี้

๒.๔.๑ ผลกระทบทางลบ

๑) ผลกระทบต่อ Supply chain ในตลาดโลก โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องจักร เนื่องจากโรงงานและระบบการขนส่งได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวซึ่งอาจทำให้กลุ่มผู้ผลิตในญี่ปุ่นและประเทศอื่นๆ ได้รับความเสียหายจากภาวะอุปทานขาดแคลน เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

๒) ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประกันภัย สถาบันการเงินที่ต้องรับภาระจ่ายค่าชดเชยความเสียหายส่วนใหญ่อยู่ในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งระบบการเงินยังอยู่ในภาวะอ่อนแอ สถานการณ์ในดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำให้ค่าเบี้ยประกันภัยในตลาดโลกสูงขึ้น และมีความเสี่ยงว่าจะส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของบริษัทประกันภัย ซึ่งต้องรับภาระค่าใช้จ่ายจากส่วนอื่นของโลกด้วย เช่น กรณีแผ่นดินไหวในเมืองโครซ์เซิร์ช ประเทศนิวซีแลนด์ เป็นต้น

๓) ผลกระทบที่เกิดจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์และการปล่อยสารกัมมันตภาพรังสีซึ่งยังมีความไม่แน่นอนสูงและอาจส่งผลกระทบต่อประเทศญี่ปุ่นและประเทศอื่นๆ

๒.๔.๒ ผลกระทบทางบวก

๑) ภาคอุตสาหกรรมและบริการ ญี่ปุ่นอาจมีความต้องการสินค้าอุตสาหกรรมและบริการหลายด้าน โดยเฉพาะภาคการก่อสร้าง และเครื่องจักรที่ใช้ในงานก่อสร้าง ภาคการผลิตพลังงาน ภาคบริการจัดการเรือถนนและทำความสะอาด ซึ่งอุตสาหกรรมและบริการในสาขาเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นธุรกิจในเครือของต่างชาติ เช่น สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น

๒) ภาคเกษตร อุปสงค์ และราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นของญี่ปุ่น เนื่องจากความเสียหายในพื้นที่เพาะปลูก อาจทำให้ญี่ปุ่นมีความต้องการนำเข้าสินค้าเกษตรมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าประเภทอาหาร นอกจากนี้ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติในหลายกรณีจะส่งผลกระทบต่อ การขยายตัวของ การลงทุนและสาขาการผลิตและบริการ ซึ่งภาวะเศรษฐกิจของญี่ปุ่นภายหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติที่เมืองโกเบก็มีลักษณะการฟื้นตัวในลักษณะเช่นนี้

๓) แรงงาน ญี่ปุ่นน่าจะต้องการแรงงานจากประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะแรงงานไทย เพื่อฟื้นฟูความเสียหายในครั้งนี้นี้ ซึ่งจะเป็นการชดเชยจากแรงงานที่เดินทางกลับจากสถานการณ์ความไม่สงบในตะวันออกกลาง (ลิเบีย)

๒.๔.๓ ภาพรวมผลกระทบ ประเมินการมูลค่าความเสียหายประมาณ ๑ แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ¹ หรือเท่ากับร้อยละ ๒ ของ GDP¹ ทั้งนี้ ผลกระทบต่อการขยายตัวของโลก ไม่น่าจะสูงมากนัก เนื่องจาก GDP ญี่ปุ่น คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๘ ของ GDP โลก และในระยะหลายปีที่ผ่านมาบทบาทของญี่ปุ่นในการเป็นตัวขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจโลกนั้นลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่วน Supply chain ของภาคอุตสาหกรรมบางชนิด ต้นทุนการประกันภัย และราคาอาหารโลก อาจได้รับผลกระทบเพียงระยะสั้นๆ

๒.๕ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย

ผลกระทบของเหตุการณ์ภัยพิบัติในญี่ปุ่นต่อเศรษฐกิจไทยยังคงต้องติดตามอย่างใกล้ชิด และระดับของผลกระทบยังขึ้นอยู่กับ (๑) ขนาดของความรุนแรงของความเสียหายทางเศรษฐกิจในญี่ปุ่น ซึ่งอยู่ระหว่างการสำรวจและประเมินความเสียหายโดยรัฐบาลญี่ปุ่น (๒) ความเร็วของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและสาธารณูปโภค โดยเฉพาะความเร็วในการฟื้นตัวของการผลิตไฟฟ้าและระบบการขนส่งสินค้า (๓) การแก้ปัญหาการรั่วไหลของกัมมันตรังสีจากโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ และ (๔) ความต่อเนื่องและความรุนแรงของอาฟเตอร์ช็อค

๒.๕.๑ ผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ

๑) **ภาวะการส่งออกและนำเข้าของไทยและญี่ปุ่น** การส่งออกไปประเทศญี่ปุ่นในปี ๒๕๕๓ มีมูลค่า ๒๐,๔๑๕ ล้านดอลลาร์ สรอ. คิดเป็นประมาณร้อยละ ๑๐.๕ ของมูลค่าการส่งออกรวม โดยญี่ปุ่นเป็นตลาดส่งออกอันดับ ๒ ของไทยรองจากประเทศจีน **สินค้าส่งออกของไทยไปญี่ปุ่น ๕ อันดับแรก ได้แก่** (๑) เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (๒) รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (๓) ยางพารา (๔) แผงวงจรไฟฟ้า และ (๕) ไม้แปรรูป ส่วนการนำเข้าจากญี่ปุ่นในปี ๒๕๕๓ คิดเป็นมูลค่า ๓๗,๘๕๖.๑ ล้านดอลลาร์ สรอ. คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘ ของการนำเข้ารวม และเป็นตลาดนำเข้าอันดับหนึ่งของไทย **สินค้านำเข้าจากญี่ปุ่น ๕ อันดับแรก ได้แก่** (๑) เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ (๒) เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ (๓) ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ (๔) เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ และ (๕) แผงวงจรไฟฟ้า ตามลำดับ

๒) **ผลกระทบต่อภาคการค้าระหว่างประเทศ** จากกรณีเหตุการณ์แผ่นดินไหวในปี ๒๕๓๘ พบว่าการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจในประเทศญี่ปุ่นไม่ได้ส่งผลในแง่ลบต่อเศรษฐกิจไทย ในทางตรงกันข้ามได้ส่งผลกระทบในด้านบวกต่อการส่งออก โดยมูลค่าการส่งออกไปญี่ปุ่นในปี ๒๕๓๘ ขยายตัวสูงถึงร้อยละ ๒๒.๘ เทียบกับการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๑๐.๘ และ ๒๒.๖ ในระหว่างปี ๒๕๓๖ – ๒๕๓๗ โดยสินค้าส่งออกที่ขยายตัวสูงกว่าอัตราเฉลี่ยในช่วงดังกล่าว ได้แก่ ยางพารา เครื่องนุ่งห่ม เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป และเครื่องปรับอากาศ อุปกรณ์และส่วนประกอบ

/ดังนั้น...

¹ ธนาคารดีบีเอสของสิงคโปร์คาดการณ์

ดังนั้น เหตุการณ์แผ่นดินไหวในปี ๒๕๕๔ คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อทางบวกต่อการส่งออกในกลุ่มสินค้าอาหาร เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์การก่อสร้างและเฟอร์นิเจอร์ เครื่องนุ่งห่มและสิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง และปิโตรเคมี เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นต้องหยุดเดินเครื่องโรงกลั่นน้ำมันและโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ รวมทั้งพื้นที่เพาะปลูกประสบความเสียหาย ทำให้จำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม การผลิตและส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์อาจได้รับผลกระทบในระยะสั้นจากการขาดแคลนวัตถุดิบ อุปกรณ์และส่วนประกอบซึ่งต้องนำเข้าจากญี่ปุ่นที่มีสายการผลิตในบริเวณที่ประสบภัยพิบัติ ดังนั้น คาดว่าการผลิตและการส่งออกรถยนต์ในประเทศมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นจากความต้องการซื้อเพื่อชดเชยและทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น

๒.๕.๒ ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ

๑) อุตสาหกรรมยานยนต์ ประเทศไทยมีการนำเข้ายานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์จากประเทศญี่ปุ่นค่อนข้างสูง โดยคิดเป็นประมาณร้อยละ ๕๔.๖ ของปริมาณการนำเข้าจากทั่วโลก ดังนั้น เหตุการณ์ที่ประเทศญี่ปุ่นอาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศไทย โดยเฉพาะโรงงานประกอบรถยนต์นั่งและผู้ผลิตชิ้นส่วนระดับ Tier-๑ ซึ่งพึ่งพาชิ้นส่วนนำเข้าประมาณ ร้อยละ ๔๐ ประกอบกับบริษัทส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีการสำรองชิ้นส่วนสำหรับการใช้งานประมาณ ๑-๒ สัปดาห์ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบและชิ้นส่วนบางรายการ และอาจส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงการส่งออกยานยนต์ ซึ่งคาดว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นชั่วคราวเท่านั้นเนื่องจากวัตถุดิบและชิ้นส่วนประกอบรถยนต์บางรายการสามารถสั่งจากซัพพลายเออร์ในประเทศอื่นทดแทนได้

๒) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และส่วนประกอบ ประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าดังกล่าวคิดเป็นมูลค่ามากกว่า ๑ ล้านล้านบาทต่อปี ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกในตลาดอาเซียน อียู และญี่ปุ่น ซึ่งในตลาดญี่ปุ่นคิดเป็นมูลค่าการส่งออกประมาณ ร้อยละ ๑๑ ของการส่งออกรวม ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และส่วนประกอบจากประเทศญี่ปุ่นเช่นกัน โดยเฉพาะชิ้นส่วนต่างๆ คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นประมาณร้อยละ ๒๑ ซึ่งคาดว่าเหตุการณ์ในประเทศญี่ปุ่นอาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมดังกล่าวไม่มากนัก เนื่องจากบริษัทต่างๆ ในประเทศไทยส่วนใหญ่มีการเก็บสำรองสินค้าไว้ประมาณ ๑ เดือน

๓) อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ส่งออกเหล็กเป็นอันดับ ๒ ของโลกรองจากประเทศจีน การเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติในประเทศญี่ปุ่นอาจส่งผลทำให้อุปทานเหล็กในตลาดจากประเทศญี่ปุ่นลดลง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าและอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่สำคัญของไทยหลายอุตสาหกรรม อาทิ ก่อสร้าง ยานยนต์ เครื่องจักรกล

๔) อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง ประเทศไทยส่งออกยางและผลิตภัณฑ์ยางไปประเทศญี่ปุ่นในสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๑ ของมูลค่าการส่งออกรวม เพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์ (ร้อยละ ๖๔) อุตสาหกรรมยางยืด (ร้อยละ ๑๓) อุตสาหกรรมถุงมือยาง (ร้อยละ ๑๑) และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ (ร้อยละ ๑๒)

๒.๕.๓ ผลกระทบทางด้านการลงทุน ญี่ปุ่นเป็นประเทศผู้ลงทุนโดยตรงในไทยมากเป็นอันดับ ๑ เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของการลงทุนโดยตรงสุทธิในไทย ช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา หรือคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ยประมาณ ๘ หมื่นล้านบาท โดยในปี ๒๕๕๓ การลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศญี่ปุ่น มีมูลค่าทั้งสิ้น ๓๓,๑๘๓.๐๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๘ ของเม็ดเงินลงทุนโดยตรงสุทธิทั้งสิ้น

ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวเมื่อวันอังคารที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๘ ณ เมืองโกเบ มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยในปี ๒๕๓๘ มีมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น ๑๓,๘๕๕.๘๐ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๔๘.๒ จากปี ๒๕๓๗ ที่มีมูลค่าการลงทุนอยู่ที่ ๓,๐๙๑.๒๐ ล้านบาท และได้เพิ่มขึ้นถึงแสนล้านบาทในปี ๒๕๔๗ ๒๕๔๘ และ ๒๕๕๐ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากเม็ดเงินลงทุนที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในปี ๒๕๕๓ มีจำนวน ๑๑๐,๓๐๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔ ของวงเงินลงทุนที่ได้รับการอนุมัติส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น ซึ่งคาดว่าจะเริ่มทยอยการลงทุนในปี ๒๕๕๔

สถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นครั้งนี้คาดว่าจะส่งผลกระทบในระยะสั้น โดยโครงการลงทุนที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมอาจจะเลื่อนออกไป แต่คาดว่าจะไม่รุนแรงมากนักเนื่องจาก (๑) บริษัทในญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีการทำประกันภัยซึ่งสามารถชดเชยความเสียหายทางการเงินได้ในระดับหนึ่ง (๒) การอัดฉีดเม็ดเงินสภาพคล่องของธนาคาร ซึ่งจะบรรเทาปัญหาการขาดสภาพคล่องของภาคธุรกิจ (๓) การตัดสินใจลงทุนเป็นการวางแผนในการทำกำไรระยะยาวซึ่งไม่เปลี่ยนแปลงตามเงื่อนไขและสถานการณ์ในระยะสั้นยกเว้นในภาวะวิกฤติที่รุนแรง อย่างไรก็ตาม ภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศญี่ปุ่นที่รุนแรงเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้นักลงทุนตัดสินใจโยกย้ายฐานการผลิตออกจากประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติในประเทศ ซึ่งคาดว่าประเทศญี่ปุ่นจะมาลงทุนในประเทศไทยเพื่อกระจายความเสี่ยง และเพิ่มห่วงโซ่อุปทานในประเทศไทย

๒.๕.๔ ผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวและบริการ

๑) ภาพรวมตลาดท่องเที่ยวญี่ปุ่น ในช่วงระยะ ๕-๖ ปีที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเดินทางมาเที่ยวไทยเฉลี่ยปีละ ๑.๑๔ ล้านคน หดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๒.๘๗ ต่อปี เป็นผลสืบเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจและเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ เป็นต้นมา โดยในปี ๒๕๕๓ มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น ๐.๘๘ ล้านคน สร้างรายได้ประมาณ ๒๙,๐๓๐.๘๑ ล้านบาท (คำนวณจากจำนวนวันพักเฉลี่ย ๖.๗ วัน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัว ๔,๔๐๐ บาท/วัน) โดย สศช. คาดว่านักท่องเที่ยวจากญี่ปุ่นในปี ๒๕๕๔ จะลดลงประมาณ ๑๘๐,๐๐๐ คน จากจำนวนที่คาดการณ์ไว้เดิม ๑.๑ ล้านคน หรือลดลงร้อยละ ๑๖

โดยภาพรวมแล้วการท่องเที่ยวไทยอาจจะไม่ได้รับผลกระทบมากนัก หรือได้รับผลกระทบเพียงช่วงระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางมาเที่ยวไทยส่วนใหญ่จะมาจากเมืองโตเกียว นาโกยา และโอซากา ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศ ซึ่งไม่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิ

๒) ผลกระทบต่อธุรกิจในประเทศไทยที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น หากพิจารณาจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นที่นิยมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และยังมีความสนใจท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ เชิงสุขภาพ ความสนุกสนานและบันเทิง เช่น กอล์ฟ การจับจ่ายใช้สอย และการฝึกอบรมระยะสั้น ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่าธุรกิจบริการที่จะได้รับผลกระทบญี่ปุ่นในครั้งนี้ คือ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความงาม สนามกอล์ฟ ธุรกิจของที่ระลึก อุตสาหกรรมไมซ์ ธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร โฮมสเตย์ ซึ่งรวมถึงธุรกิจบริการของญี่ปุ่นที่อยู่ในประเทศไทย เช่น ธุรกิจการเงินและประกันภัย โรงแรมและร้านอาหาร โฆษณาและการพิมพ์ การค้าปลีกและห้างสรรพสินค้า อย่างไรก็ตาม ธุรกิจดังกล่าวอาจได้รับผลกระทบในระยะสั้นๆ เพียง ๓-๖ เดือนเท่านั้น

๒.๕.๕ ผลกระทบต่อตลาดเงินและตลาดทุน

๑) ผลกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์ไทย ในระยะสั้น การซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวผันผวน จากความกังวลต่อความรุนแรงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยภายหลังการเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔ ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์ไทยปรับตัวผันผวน โดยเคลื่อนไหวอยู่ในกรอบระหว่าง ๙๙๖.๔๔ - ๑,๐๒๒.๘๙ จุด มูลค่าการซื้อขายเฉลี่ยต่อวันอยู่ที่ ๓๑.๗๗ พันล้านบาท ซึ่งอยู่ในระดับใกล้เคียงกับก่อนการเกิดเหตุการณ์ หลังจากเกิดเหตุแผ่นดินไหวที่ประเทศญี่ปุ่น ทำให้คาดว่าในระยะสั้นเม็ดเงินลงทุนส่วนนี้มีแนวโน้มที่จะลดลง เนื่องจากนักลงทุนญี่ปุ่นอาจมีการขายสินทรัพย์บางส่วนเพื่อนำเงินกลับไปยังประเทศเพื่อรักษาสภาพคล่องทางธุรกิจและใช้ฟื้นฟูความเสียหายจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้น

เมื่อพิจารณาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับตลาดหลักทรัพย์ไทยจำแนกตามสาขาธุรกิจ คาดว่ากลุ่มที่จะได้รับผลกระทบ คือ กลุ่มธุรกิจที่อาศัยเงินลงทุนจากประเทศญี่ปุ่น หรือกลุ่มธุรกิจที่มีฐานลูกค้าในประเทศญี่ปุ่น เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนรถยนต์และรถยนต์ อย่างไรก็ตาม มีบางกลุ่มธุรกิจที่ญี่ปุ่นน่าจะมีความต้องการเพิ่มขึ้นจากการที่อุตสาหกรรมการผลิตของประเทศญี่ปุ่นได้รับความเสียหาย อาทิ กลุ่มธุรกิจโรงกลั่นน้ำมัน ถ่านหิน ปิโตรเคมี อุตสาหกรรมเหล็ก เป็นต้น หรือกลุ่มธุรกิจบางประเภทจะมียอดขายสูงขึ้นจากการฟื้นฟูประเทศในระยะต่อไป เช่น อุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มธุรกิจวัสดุก่อสร้าง รับเหมาก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์คลี่คลายลงความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในไทยที่มีศักยภาพจะเป็นตัวดึงดูดเงินทุนให้กลับมาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ต่อไป

๒) ผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายเงินทุน ในระยะสั้นนักลงทุนมีแนวโน้มของการขายสินทรัพย์เสี่ยงและเพิ่มน้ำหนักการลงทุนในตราสารหนี้ระยะสั้นมากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากวิกฤตนิวเคลียร์ญี่ปุ่น ทั้งนี้รัฐบาลญี่ปุ่นมีแนวโน้มที่จะขายสินทรัพย์บางส่วนในต่างประเทศเพื่อนำเงินกลับไปแก้ปัญหาสภาพคล่องในประเทศ โดยจะทยอยขายสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงออกไปก่อน นอกจากนี้อาจจะชะลอแผนการลงทุนในต่างประเทศ หรือมีการดึงเงินทุนกลับสู่ประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น ซึ่งการคาดการณ์ว่าจะมีความต้องการเงินเยนมากขึ้น ทำให้ค่าเงินญี่ปุ่นแข็งค่าขึ้นร้อยละ ๕.๔๕ ในระหว่างวันที่ ๑๐-๑๖ มีนาคม จนธนาคารกลางญี่ปุ่นต้องอัดฉีดสภาพคล่องเข้าไปในระบบอีก ๓๕๕ พันล้านดอลลาร์ สรอ. เพื่อชะลอการแข็งค่าขึ้นของเงินเยนเพื่อลดผลกระทบต่อการส่งออกของประเทศ

๒.๕.๖ สรุปผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยโดยรวม จากสถานการณ์แผ่นดินไหวและเหตุการณ์สึนามิที่ประเทศญี่ปุ่นเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ คาดว่าอาจจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยบ้างในระยะสั้น คือ หนึ่ง การลงทุนจากญี่ปุ่นที่คาดว่าจะในปี ๒๕๕๔ วงเงินลงทุนที่ได้รับส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น ๑๑๐,๓๐๕ ล้านบาท นักลงทุนจากญี่ปุ่นอาจจะชะลอการลงทุนในบางกิจการเนื่องจากมีความจำเป็นจะต้องนำเงินลงทุนบางส่วนไปลงทุนเพื่อฟื้นฟูบริษัทแม่ที่ประเทศญี่ปุ่นก่อน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น สอง เงินทุนเคลื่อนย้ายออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจาก (๑) ในเดือนมีนาคมของทุกปี บริษัทญี่ปุ่นจะนำผลกำไรส่งกลับไปญี่ปุ่นซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายในการปิดงบบัญชี ดังนั้นการที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวคาดว่าจะส่งผลกำไรเพื่อกลับไปฟื้นฟูประเทศญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น และ (๒) นักลงทุนมีแนวโน้มที่จะขายสินทรัพย์เสี่ยงและให้น้ำหนักในการลงทุนในตราสารหนี้ระยะสั้นมากขึ้นเพื่อลดความเสี่ยง ประกอบกับรัฐบาลญี่ปุ่นมีแนวโน้มที่จะขายสินทรัพย์บางส่วนในต่างประเทศเพื่อนำเงินกลับไปแก้ปัญหาสภาพคล่องในประเทศ และ สาม นักท่องเที่ยวจากญี่ปุ่นคาดว่าจะลดลงจากการคาดการณ์เดิม

อย่างไรก็ดี ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายหลังเหตุการณ์ครั้งนี้ อาจจะทำให้ญี่ปุ่นสั่งซื้อผลิตภัณฑ์อาหารและสินค้าอุปโภคบริโภคจากไทยมากขึ้น เช่น ไก่เนื้อ อาหารทะเล ข้าวโพด มันสำปะหลัง และข้าว กระตุ้นให้นักลงทุนญี่ปุ่นตัดสินใจย้ายฐานการผลิตออกนอกประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติในประเทศ และมีความจำเป็นต้องฟื้นฟูสิ่งก่อสร้างจากความเสียหายในครั้งนี

๒.๖ การวิเคราะห์ผลกระทบและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดส่งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจให้แก่ สศช. รวม ๘ หน่วยงาน ประกอบด้วย กระทรวงการคลัง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม ธนาคารแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๖.๑ กระทรวงการคลัง

๑) **ผลกระทบ** โดยรวมคาดว่าจะทำให้ GDP ของไทยลดลงประมาณร้อยละ ๐.๑ โดย (๑) การค้าได้รับผลกระทบในระยะสั้น ทั้งการส่งออกโดยเฉพาะการส่งออกสินค้าขั้นกลางและส่วนประกอบ เช่น ส่วนประกอบรถยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น และสินค้าในหมวดอาหารที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ และการนำเข้าโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมรถยนต์ที่ต้องใช้ส่วนประกอบบางชิ้นจากญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม สำหรับปัจจัยการผลิตอื่น หากมีปัญหายืดเยื้อ ไทยอาจจะต้องพิจารณาปรับหาแหล่งนำเข้าสินค้าเพิ่มเติม (๒) การท่องเที่ยวได้รับผลกระทบปานกลางจากการเดินทางออกนอกประเทศของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น โดยในปี ๒๕๕๓ ไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นอยู่ที่ประมาณ ๓ หมื่น ๒ พันล้านบาท และ (๓) การเคลื่อนย้ายการลงทุนและเงินทุน คาดว่าการลงทุนเดิมที่มีอยู่แล้วไม่ได้รับผลกระทบ โดย ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีการลงทุนสุทธิในไทยสูงที่สุดเป็นอันดับ ๑ อย่างไรก็ตามจะมีผลกระทบต่อการลงทุนใหม่ที่จะชะลอลงลง ส่วนเงินเยนมียุทธศาสตร์แข่งขันค่าจากการไหลกลับของเงินทุนไปยังประเทศญี่ปุ่นเพื่อฟื้นฟูธุรกิจและเศรษฐกิจ ค่าเงินเยนแข็งค่าขึ้น (ณ วันที่ ๑๗ มี.ค. ๕๔ อยู่ที่ระดับ ๗๙.๔๙ เยนต่อดอลลาร์สหรัฐฯ)

/๒) แนวทาง...

๒) แนวทางการดำเนินงาน การนำเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินที่
บริจาคให้ผู้ประสบภัยในญี่ปุ่นมาหักเป็นค่าลดหย่อนหรือหักเป็นรายจ่ายในการเสียภาษีปี ๒๕๕๔ โดย
สามารถบริจาคผ่านบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ ช่อง ๕ ช่อง ๗ และช่อง
๙ อสมท. เป็นต้น ได้แก่ บุคคลธรรมดาหักลดหย่อนตามที่บริจาคจริง แต่ไม่เกิน ๑๐% ของเงินได้สุทธิ
และนิติบุคคลหักรายจ่ายตามที่บริจาคจริง แต่เมื่อรวมกับการบริจาคเพื่อการกุศลสาธารณะไม่เกิน ๒%
ของกำไรสุทธิ

๒.๖.๒ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๑) ผลกระทบ มีดังนี้ (๑) ผลกระทบต่อตลาดท่องเที่ยวญี่ปุ่น โดย
ภาพรวมจะส่งผลกระทบในวงกว้างต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยมีนักท่องเที่ยวไทยที่จะเดินทางไปญี่ปุ่น
(Out Bound) เข้ามาร้องเรียนกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวน
มาก โดยขอยกเลิกการเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นเกือบร้อยละร้อย และคาดว่าจะมีความต่อเนื่องไปจนถึง
เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ และ (๒) ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ในเบื้องต้นยังไม่ส่งผลกระทบต่อ
ตลาดนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น (In Bound) ในลักษณะกรู๊ปทัวร์ อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม
๒๕๕๔ คาดว่าจำนวนลดลงประมาณร้อยละ ๓๐ ต่อเนื่องไปจนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ ทำให้สูญเสีย
รายได้ทางเศรษฐกิจประมาณ ๓,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ ล้านบาท ส่งผลกระทบต่อ GDP ของไทยประมาณ
ร้อยละ ๐.๑ - ๐.๒ ทั้งนี้ อาจจะมีผลกระทบในระยะยาว หากไม่สามารถควบคุมการระเปิดของ
โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้านิวเคลียร์ได้อย่างชัดเจน

๒) แนวทางการดำเนินงาน

(๑) การดำเนินงานในเบื้องต้น กรณีนักท่องเที่ยวไทย
ยกเลิกการเดินทางไปญี่ปุ่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาขอความร่วมมือบริษัททัวร์คืนเงินให้กับ
นักท่องเที่ยวเกือบร้อยละ ๑๐๐ อาจจะมีบางบริษัททัวร์หักค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ ๕ - ๑๐ ที่เป็น
ค่าใช้จ่ายตามจริง ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) การดำเนินงานในระยะต่อไป ได้แก่ (๑) เปลี่ยน
นโยบายทางการตลาดและกลุ่มเป้าหมายจากปกติเป็นกลุ่มลองสเตย์ (Long stay) และเป้าหมายจาก
ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศจีน อินเดีย และเกาหลี (๒) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการ
เตือนภัยแก่นักท่องเที่ยว (Tourist Warning) อย่างเป็นทางการให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย และ
(๓) กระตุ้นการท่องเที่ยว โดยผ่านกองทุนส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย และช่องทางการตลาด

๒.๖.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ในปี ๒๕๕๓ ไทยส่งออกสินค้าเกษตรไปญี่ปุ่นที่มีมูลค่าการส่งออก
สูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ยางแท่งและยางแผ่นรมควัน ไก่ปรุงแต่ง กุ้งปรุงแต่งและแช่เย็นแช่แข็ง โดย
คาดว่าสินค้าเกษตรของไทยจะได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ สรุปได้ ดังนี้

๑) สินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบทางบวก ได้แก่ ปศุสัตว์ โดยสินค้าของไทยที่มีการส่งออกไปญี่ปุ่นสูง อาทิ ไก่ปรุงแต่ง และเนื้อสุกรปรุงแต่ง ระยะเวลาสั้นคาดว่าจะได้รับผลกระทบในทางบวก เนื่องจากขณะนี้ญี่ปุ่นเกิดภาวะขาดแคลนอาหาร

๒) สินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบทางลบ ได้แก่ (๑) ถั่วเขียว ซึ่งในระยะสั้นการส่งออกถั่วเขียวชนิดดอกถั่วเขียวและต้นถั่วเขียวไปญี่ปุ่นจะมีต้นทุนการส่งออกเพิ่มขึ้นจากเดิม ๑ เท่าตัว เนื่องจากผู้ส่งออกต้องย้ายการนำเข้าจากสนามบินนาริตะไปยังสนามบินอื่นที่ไม่เกิดผลกระทบ ส่งผลให้มีความจำเป็นที่ต้องจ่ายเจ้าหน้าที่ในการจัดการการนำเข้าสินค้าใหม่ และคาดว่าเกษตรกรจะได้รับราคาลดลง (๒) ประมง ซึ่งในขณะนี้สินค้าน้ำตาลญี่ปุ่นได้ขอเลื่อนระยะเวลาการส่งมอบสินค้าและการชำระเงิน และ (๓) ยางพารา ไทยส่งออกยางพาราไปญี่ปุ่นเป็นอันดับ ๓ ของการส่งออกยางพาราไทย โดยส่วนใหญ่จะนำไปเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมผลิตยางล้อประมาณร้อยละ ๘๐ ที่เหลือผลิตเป็นอะไหล่รถยนต์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ทั้งนี้คาดว่าจะการส่งออกยางพาราไปญี่ปุ่น จะชะลอตัวในระยะสั้น เนื่องจากบริษัทผู้ผลิตอะไหล่รถยนต์ลิขสิทธิ์ของบริษัทโตโยต้า นิสสัน และฮอนด้า ได้หยุดดำเนินการชั่วคราว

๓) สินค้าเกษตรที่ไม่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ (๑) ข้าว เนื่องจากส่งออกไปญี่ปุ่นเพียงร้อยละ ๓ ของปริมาณส่งออกข้าวไทยทั้งหมด (๒) แป้งมันสำปะหลัง คาดว่าไม่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากคาดว่าผู้นำเข้าจะมีการเร่งนำเข้าชดเชยในช่วงหลังการปรับปรุงระบบท่าเรือและการขนส่งแล้ว และ (๓) น้ำตาลทรายดิบ ขณะนี้ยังไม่มีการขอเลื่อนการส่งมอบน้ำตาลจากผู้ค้าน้ำตาลที่สั่งซื้อน้ำตาลจากไทย

๒.๖.๔ กระทรวงพาณิชย์

๑) ผลกระทบ

(๑) ผลกระทบต่อส่งออกและนำเข้าของไทยในภาพรวม การส่งออกและนำเข้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่นอาจประสบปัญหาหยุดชะงักชั่วคราว จากการปิดทำการของท่าเรือและสนามบิน แต่จะเป็นเพียงชั่วคราวระยะสั้น เนื่องจากท่าเรือและสนามบินหลักไม่ได้รับผลกระทบ นอกจากนี้ การที่อุตสาหกรรมของประเทศญี่ปุ่นในทางตอนเหนือหยุดชะงักชั่วคราวนั้น อาจส่งผลกระทบต่อการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบเพื่อการผลิตจากไทย รวมทั้งการที่ไทยจะมีมาตรการตรวจสอบสารปนเปื้อนและตกค้างของกัมมันตภาพรังสีในสินค้าที่มาจากประเทศญี่ปุ่นทุกรายการ ทำให้ผู้ประกอบการที่นำเข้าวัตถุดิบและอุปกรณ์ชิ้นส่วนมาประกอบการผลิตเพื่อส่งออกไปต่างประเทศ อาจได้รับความเสียหายจากการล่าช้าในการนำสินค้าออกจากท่าเรือและท่าอากาศยาน

(๒) ผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ (๑) อุตสาหกรรมยานยนต์ โดยการส่งออกรถยนต์ไปญี่ปุ่นจะทำให้ยากลำบากเนื่องจากมีสินค้าตกค้างอยู่ในบริเวณท่าเรือของไทยจำนวนมาก อีกทั้งความเสียหายจากภัยพิบัติ ทำให้โรงงานผู้ประกอบชิ้นส่วนบางส่วนต้องปิดตัวลงชั่วคราว (๒) อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อาจเกิดความเสียหายจากการขาดแคลนส่วนประกอบใน

การผลิตสินค้า เนื่องจากโรงงานผู้ผลิตอุปกรณ์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์รายใหญ่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าว เช่น Sony Panasonic และ Western Digital เป็นต้น และ (๓) อุตสาหกรรมยางพารา เนื่องจากโรงงานผลิตรถยนต์ในญี่ปุ่นบางส่วนอาจต้องชะลอการผลิตออกไป ทำให้ความต้องการนำเข้ายางรถยนต์ลดลง

(๓) ผลกระทบเชิงบวก ความต้องการนำเข้าสินค้าเพื่อการบูรณะและฟื้นฟูความเสียหาย รวมทั้งสินค้าที่จำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่ สินค้าในหมวดก่อสร้าง เครื่องจักรกล ตลอดจนอาหาร และเวชภัณฑ์ต่างๆ

(๔) ผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรง (FDI) นักลงทุนญี่ปุ่นอาจชะลอแผนการลงทุนในไทยหรือดึงเงินทุนกลับ กรณีโรงงานหรือสำนักงานในเขตที่ได้รับความเสียหายมาก และจำเป็นต้องหันกลับไปบูรณะซ่อมแซมโรงงานในประเทศเป็นหลักก่อน

๒) แนวทางการดำเนินงาน

(๑) การจัดตั้ง Hot Line ๑๑๖๙ เพื่อช่วยแก้ปัญหาสำหรับผู้ส่งออกที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น สินค้าตกค้างที่ทำเรือ, สินค้าส่งออกไม่ได้ เป็นต้น

(๒) การหาตลาดทดแทนให้กับผู้ส่งออกสินค้าที่ผลิตแล้วและไม่สามารถส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นได้ เนื่องจากอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศญี่ปุ่นหยุดชะงักชั่วคราว

(๓) การขอความอนุเคราะห์ธนาคารแห่งประเทศไทยในการประสานงานกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยยึดระยะเวลาการชำระหนี้เงินหมุนเวียนเพื่อการส่งออกออกไป ๑-๒ เดือน สำหรับผู้ส่งออกที่ไม่สามารถส่งออกไปญี่ปุ่นได้ตามคำสั่งซื้อ

(๔) กรณีสินค้าตกค้างที่ทำเรือญี่ปุ่น และไม่สามารถติดต่อกับใครได้ เร่งดำเนินการให้ทูตพาณิชย์ช่วยประสานงานแจ้งปัญหาไปยังสายเรือต่างๆ อีกครั้ง เพื่อช่วยตรวจสอบและเก็บรักษาสินค้าให้กับผู้ส่งออกอย่างปลอดภัย

(๕) การปรับแผนการส่งออกในระยะกลางและยาวเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายการส่งออกไทย ในปี ๒๕๕๔ เช่น การจัดประชุมผู้ส่งออกในหมวดอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบ เพื่อประเมินสถานการณ์ผลกระทบที่เกิดขึ้น การเร่งประสานบริษัท Trading Firm ญี่ปุ่นในประเทศไทย และตัวแทนขายปลีกในญี่ปุ่น เพื่อหาหรือความร่วมมือในการส่งออกสินค้าไทยที่ญี่ปุ่นต้องการในการฟื้นฟูประเทศ และสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นต้น การเร่งเพิ่มจัดกิจกรรม In store Promotion สินค้าไทยในญี่ปุ่น ในโอซาก้า ฮิโรชิมา ฟูกูโอกะ ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหว และการเร่งเพิ่มกิจกรรม Mission, Outlet, Thailand Exhibition ในตลาดอื่น อาทิ ASEAN (มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์) และ จีน เพื่อช่วยภาคเอกชนระบายสินค้าในสต็อก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าอาหาร (ผลไม้)

๒.๖.๕ กระทรวงแรงงาน

๑) ผลกระทบ

(๑) ปัจจุบันมีจำนวนแรงงานและผู้ฝึกงานไทยในญี่ปุ่นจำนวน ๑๙,๕๔๑ คน (เป็นแรงงานไทย ๙,๓๐๐ คน ผู้ฝึกงาน ๔,๒๔๑ คน และแรงงานผิดกฎหมาย ๖,๐๐๐ คน) ซึ่งกระทรวงแรงงานพร้อมให้ความช่วยเหลือโดยจะประสานการทำงานร่วมกับสถานเอกอัครราชทูต (สอท.) ณ กรุงโตเกียว และกระทรวงการต่างประเทศ ในกรณีที่ สอท. แจ้งให้มีการอพยพคนไทยและแรงงานไทยต้องเดินทางออกจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งรัฐบาลญี่ปุ่นยืนยันว่าระดับกัมมันตภาพรังสีในเขตกรุงโตเกียวและพื้นที่ ๓๐ กิโลเมตรจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่เมืองฟูกูชิมายังอยู่ในระดับปลอดภัย ในขั้นนี้ สอท. เห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอพยพคนไทย

(๒) กระทรวงแรงงานโดยสำนักงานแรงงานในประเทศญี่ปุ่นได้ติดต่อผู้ฝึกงาน ๔ กลุ่ม ได้แก่ ผู้ฝึกงานตามโครงการ IMM Japan (สมาคมพัฒนาแรงงานระดับนานาชาติของสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กประเทศญี่ปุ่น) จำนวน ๗๗๔ คน ผู้ฝึกงานกับบริษัทจัดหางานจำนวน ๑,๕๖๗ คน และผู้ฝึกงาน อื่น ๆ จำนวน ๑,๙๐๐ คน และแรงงานฝีมือ ๒,๖๐๐ คน ซึ่งทั้งหมดอยู่ในที่ปลอดภัยแล้ว อย่างไรก็ตาม กระทรวงแรงงานมีความกังวลในส่วนของแรงงานไทยที่ไปทำงานอย่างผิดกฎหมายประมาณ ๖,๐๐๐ คน รวมถึงแรงงานที่เดินทางไปทำงานด้วยตนเองจำนวน ๖,๗๐๐ คน เนื่องจากมีแหล่งพำนักและหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อที่ไม่ชัดเจน

(๓) การตรวจสอบผลกระทบต่อแรงงานไทยจนถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ ทางกรญี่ปุ่นประกาศว่าขณะนี้ค้นพบผู้เสียชีวิตจากแผ่นดินไหวจำนวน ๕,๖๙๒ คน และสูญหาย ๙,๕๐๖ คน ในขณะที่ยังไม่พบรายงานว่ามีคนไทยหรือแรงงานไทยเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ

๒) แนวทางการดำเนินงาน

(๑) วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ สำนักงานแรงงานในประเทศญี่ปุ่นได้ส่งเจ้าหน้าที่เดินทางร่วมกับคณะของ สอท. ไปยังเมืองเซนได เพื่อช่วยเหลือคนไทยและแรงงานไทย โดยมีแรงงานไทยจำนวน ๗ คน และได้เคลื่อนย้ายแรงงานในจังหวัดมียากิจำนวน ๗๐ คน มายังโตเกียว สำหรับในส่วนของแรงงานไทย ที่แจ้งความประสงค์ขอเดินทางกลับประเทศไทย สำนักงานแรงงานฯ จะได้ประสานกับสถานเอกอัครราชทูตฯ เพื่อให้ความช่วยเหลือให้เดินทางกลับประเทศไทยโดยทางเครื่องบินโดยเร็วที่สุด

(๒) สำหรับแรงงานไทยหรือผู้ฝึกงานในญี่ปุ่นที่ไม่ประสงค์จะทำงานในญี่ปุ่นจนครบสัญญาจ้างและต้องการเดินทางกลับประเทศไทยและไม่ต้องการกลับไปทำงานในญี่ปุ่นอีก กระทรวงแรงงานจะสนับสนุนให้ทำงานกับสถานประกอบการของชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย เนื่องจากแรงงานดังกล่าวมีประสบการณ์ ทักษะฝีมือ และมีความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของญี่ปุ่น จึงเป็นที่ต้องการของนายจ้างชาวญี่ปุ่นซึ่งเป็นนักลงทุนต่างชาติที่มีการประกอบธุรกิจและมีการลงทุนในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

(๓) สอท. ณ กรุงโตเกียว และสำนักงานแรงงานในประเทศญี่ปุ่นร่วมกับหน่วยงานไทย ได้จัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหว ณ สอท. ณ กรุงโตเกียว โดยให้บริการตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๒.๖.๖ กระทรวงอุตสาหกรรม

๑) ผลกระทบ แบ่งเป็น ๒ ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น อาจเกิดปัญหาการชะงักของการส่งออก-นำเข้าสินค้าเป็นการชั่วคราวจากการปิดท่าเรือและสนามบิน ปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ/ชิ้นส่วนเนื่องจากบริษัทในญี่ปุ่นหลายแห่งได้หยุดทำการผลิตทั้งในอุตสาหกรรมยานยนต์ เหล็กและอิเล็กทรอนิกส์ และอาจเกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยางพาราของไทยเนื่องจากญี่ปุ่นเป็นตลาดหลักยางพาราทำให้ปัจจุบันราคายางลดลงมาก ทั้งนี้การส่งออกยางพาราส่วนใหญ่ใช้ในอุตสาหกรรมล้อรถยนต์ซึ่งประเทศไทยอาจไม่ได้รับผลกระทบมากนักแต่ก็ยังคงต้องติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและระยะยาว การขยายตัวของการลงทุนและการส่งออกของไทยปี ๒๕๕๔ ไม่น่าจะได้ผลกระทบมากนักเนื่องจากญี่ปุ่นได้ย้ายฐานการผลิตส่วนใหญ่มายังประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคประกอบกับฐานการผลิตทางตอนเหนือของญี่ปุ่นที่ได้รับผลกระทบจากเหตุแผ่นดินไหวมีความเชื่อมโยงกับภาคการผลิตของไทยค่อนข้างน้อย ในขณะที่เดียวกันคาดว่าทางการญี่ปุ่นจะมีความจำเป็นในการฟื้นฟูความเสียหายจากภัยพิบัติและจะมีความต้องการนำเข้าสินค้าอุปโภค บริโภค เช่น อาหาร สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม รวมถึงผลิตภัณฑ์วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างและฟื้นฟูความเสียหายต่างๆ จากประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคมากขึ้น

๒) แนวทางดำเนินงาน

(๑) วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีการประชุมหารือกับหอการค้าญี่ปุ่น และองค์การเจโทร ที่กรุงเทพฯ รวมทั้งสอบถามข้อมูลจากบริษัทญี่ปุ่นที่ได้รับการส่งเสริม ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นการยากที่จะประเมินผลกระทบของเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิต่อ Supply Chain ของอุตสาหกรรมต่างๆ ในขณะนี้ เนื่องจากต้องรอผลการประเมินของสำนักงานใหญ่ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ อย่างไรก็ตาม บริษัทในประเทศไทยมีวัตถุดิบ/ชิ้นส่วนจากญี่ปุ่นที่ยังสามารถใช้ได้อีกประมาณ ๑๕ - ๓๐ วัน และมีวัตถุดิบ/ชิ้นส่วนที่อยู่ระหว่างขนส่งทางเรือมายังประเทศไทยอีกจำนวนหนึ่ง ทำให้การขาดแคลนวัตถุดิบชิ้นส่วนจากญี่ปุ่นอาจเริ่มเห็นผลกระทบต่อการผลิตของไทยในช่วงปลายเดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๕๔ ทั้งนี้ หอการค้าญี่ปุ่นได้เสนอขอให้รัฐบาลไทยช่วยเหลือเพื่อบรรเทาผลกระทบ ได้แก่ (๑) ให้มีความยืดหยุ่นในด้านกฎระเบียบต่างๆ ด้านส่งเสริมการลงทุน (๒) อำนวยความสะดวกในด้านพิธีการศุลกากรเพื่อให้สามารถนำเข้าวัตถุดิบ/ชิ้นส่วนเป็นการชั่วคราวจากต่างประเทศ (๓) ผ่อนคลายกฎระเบียบของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในการตรวจสอบมาตรฐานการผลิตสินค้าใหม่ในญี่ปุ่นก่อนที่จะอนุญาตนำเข้าประเทศไทย และ (๔) ลดการเผยแพร่ข่าวที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับอุบัติเหตุนิวเคลียร์ในญี่ปุ่น

(๒) การดำเนินการในระยะต่อไป กระทรวงอุตสาหกรรมจะเชิญภาคเอกชนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลและประเมินผลกระทบรายละเอียดเชิงลึกอีกครั้ง ในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการออกมาตรการรองรับและช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป โดยจะนำข้อเสนอของหอการค้าญี่ปุ่นมาประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางดำเนินงานเพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วย

๒.๖.๗ ธนาคารแห่งประเทศไทย

๑) ผลกระทบ

(๑) ตลาดการเงินและค่าเงิน หลังเกิดเหตุการณ์ค่าเงินเยน แข็งค่าขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะสั้น แต่กลับมามีแนวโน้มค่าลงและทรงตัวหลังการตกลงเข้าแทรกแซงของ G7 ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม คาดว่าค่าเงินเยนมีแนวโน้มแข็งค่าต่อเนื่องในช่วง ๒-๓ เดือนหน้าจากการส่งเงินกลับของบริษัทญี่ปุ่นที่อยู่นอกประเทศ ในขณะที่ค่าเงินบาทอ่อนค่าทันทีหลังเกิดเหตุการณ์และเคลื่อนไหวค่อนข้างผันผวนในทิศทางที่แข็งค่าขึ้นตลอดสัปดาห์ที่ผ่านมา

(๒) เศรษฐกิจไทย ในระยะสั้น ขณะนี้ยังไม่สามารถ ประเมินได้แน่ชัด แต่อาจมีการส่งกำไรและเงินปันผลของบริษัทไทยกลับไปบริษัทแม่ในญี่ปุ่นบ้าง ส่วน ในระยะยาว คาดว่าน่าจะมีเงินลงทุนโดยตรงจากญี่ปุ่นมาไทยเพิ่มขึ้น เช่น การย้ายฐานการผลิต เนื่องจาก ญี่ปุ่นจะ diversify ตลาดการลงทุนในต่างประเทศมากขึ้นเพื่อลดความเสี่ยง โดยเฉพาะอุตสาหกรรม ยานยนต์ และอิเล็กทรอนิกส์

(๓) สถาบันการเงิน โดยรวมมีไม่มากนัก เนื่องจากสาขา ธนาคารพาณิชย์ไทยไม่อยู่ในพื้นที่เสียหายและเปิดดำเนินการตามปกติ และสาขาและสำนักงานใหญ่ของ ธนาคารพาณิชย์ญี่ปุ่นในไทยเองก็ยังคงเปิดดำเนินการตามปกติ ยกเว้นสาขาในพื้นที่ที่ประสบภัยเปิดทำการแบบไม่เต็มรูปแบบ เช่น ถอนเงินได้จำกัดจำนวน เป็นต้น สำหรับผลกระทบที่ธนาคารพาณิชย์อาจจะ ได้รับในระยะต่อไป ขณะนี้อยู่ระหว่างการประเมิน

๒) แนวทางการดำเนินงาน

(๑) ธนาคารพาณิชย์ไทยติดตามสถานการณ์ลูกค้ำที่มี ธุรกรรมเกี่ยวข้องกับญี่ปุ่นอย่างใกล้ชิด กรณีที่ลูกค้ำได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิ ในญี่ปุ่น ธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินมาตรการช่วยเหลือได้เช่นเดียวกับที่ธนาคารเคยดำเนินการเมื่อ เกิดสถานการณ์ไม่ปกติที่ผ่านมา

(๒) กรณีที่เกณฑ์ปัจจุบันเป็นอุปสรรคต่อการช่วยเหลือ ลูกค้ำ ธปท. พร้อมจะพิจารณาผ่อนผันเพิ่มเติม แต่ขณะนี้ยังไม่มีธนาคารใดขอมา

๒.๖.๘ สภาพอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รายงานผลกระทบของการ เกิดแผ่นดินไหวและสึนามิในประเทศญี่ปุ่นที่มีต่ออุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศ สรุปได้ดังนี้ (๑) กลุ่ม อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบด้านลบ จำนวน ๑๓ กลุ่ม ได้แก่ ก๊าซ เคมี เครื่องจักรกลและโลหะการ เครื่องปรับอากาศฯ ซอฟต์แวร์ ผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่ม ผู้ผลิตชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์ เพอร์นิเจอร์ ยานยนต์ สิ่งทอ หนังสือ หัตถอุตสาหกรรม และอลูมิเนียม ได้รับผลกระทบไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่เกิดจาก โรงงานที่ผลิตวัตถุดิบในญี่ปุ่นหยุดการผลิต มีความล่าช้าในการส่งสินค้า (๒) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับ ผลกระทบด้านบวก จำนวน ๑ กลุ่ม ได้แก่ แก้วและกระจก ซึ่งญี่ปุ่นอาจต้องสั่งซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น เนื่องจาก โรงงานที่ประเทศญี่ปุ่นหยุดการผลิต (๓) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบด้านบวกและลบ จำนวน ๖ กลุ่ม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ยาง พลาสติก ปิโตรเคมี ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ไม้อัด ไม้บางและ

วัสดุแผ่น และอาหาร โดยผลกระทบด้านลบเกิดจากความล่าช้าในการส่งสินค้า ไม่สามารถนำเข้าวัตถุดิบจากญี่ปุ่นได้ อย่างไรก็ตาม ควรติดตามความต้องการที่ญี่ปุ่นจะนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นด้วย และ (๔) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่ได้รับผลกระทบ จำนวน ๘ กลุ่ม ได้แก่ การจัดการเพื่อสิ่งแวดล้อม แกรนิตและหินอ่อน เครื่องจักรกลการเกษตร เซรามิก ปูนซีเมนต์ รองเท้า โรงเลื่อยและโรงอบไม้ และสมุนไพร โดยบางสินค้าไม่มีการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น และ (๕) กลุ่มอุตสาหกรรมที่อยู่ระหว่างรอประเมินสถานการณ์ จำนวน ๑๑ กลุ่ม ได้แก่ การพิมพ์ เทคโนโลยีชีวภาพ น้ำตาล ผู้ผลิตไฟฟ้า พลังงานทดแทน ยา เยื่อและกระดาษ โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม หลักราคาและอุปกรณ์ เหล็ก และอัญมณีและเครื่องประดับ

๒.๗ ความเห็นและประเด็นอภิปราย

ในภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประเมินว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิที่ประเทศญี่ปุ่นจะมีผลกระทบในระยะสั้น โดยจะมีผลกระทบในแต่ละด้าน ดังนี้

๒.๗.๑ ด้านอุตสาหกรรม

๑) กลุ่มอุตสาหกรรมที่อาจได้รับผลกระทบที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นผลจากการที่โรงงานในประเทศญี่ปุ่นหยุดทำการเนื่องจากการปิดตัวของโรงงานผลิตไฟฟ้า รวมทั้งปัญหาเรื่องการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ ทั้งนี้อุตสาหกรรมดังกล่าวทั้ง ๒ อุตสาหกรรมมีการเก็บสำรองวัตถุดิบและชิ้นส่วนสำหรับการใช้งานได้ประมาณ ๑ - ๒ สัปดาห์ สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ และประมาณ ๑ เดือน สำหรับอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นหากประเทศญี่ปุ่นไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ภายใน ๑ เดือน อุตสาหกรรมในประเทศไทยอาจได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนวัตถุดิบและชิ้นส่วนสำหรับการใช้การผลิต ส่วนอุตสาหกรรมอาหารคาดว่าจะมีผลกระทบทางบวกแต่มีสิ่งที่จะต้องเฝ้าระวังคือเรื่องการปนเปื้อนของสารเคมี

๒) สำหรับสถานการณ์การแก้ไขปัญหาของบริษัทเอกชนในประเทศไทยในขณะนี้ ส่วนใหญ่ใช้วิธีแก้ไขปัญหาโดยการงดทำงานนอกเวลา เพื่อให้ยังสามารถเปิดโรงงานผลิตอยู่ได้ ทั้งนี้จากสถานการณ์ที่โรงงานอุตสาหกรรมรถยนต์ในประเทศญี่ปุ่นได้ประกาศหยุดดำเนินการผลิตชั่วคราว ได้ส่งผลให้ปริมาณการผลิตรถยนต์ลดลงประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ คัน ในขณะที่โรงงานในประเทศไทยหยุดทำงานนอกเวลาส่งผลให้มีปริมาณการผลิตรถยนต์ลดลงประมาณ ๕,๐๐๐ คัน ซึ่งปัญหาผลกระทบดังกล่าวจะต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด โดยคาดว่าจะภายในสัปดาห์หน้าจะมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๓) นอกจากนี้ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอยู่ระหว่างการพิจารณาหาแนวทาง/มาตรการแก้ไขปัญหาโดยจะมีการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนอีกครั้งในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ นี้ ซึ่งในการประชุมจะมีการพิจารณาทั้งสถานการณ์ในระยะกลาง และระยะยาว โดยจะครอบคลุมทั้งด้านการนำเข้า การส่งออก และการย้ายฐานการลงทุนเพื่อเตรียมแผนรองรับการลงทุนในอนาคตด้วย

๒.๗.๒ ด้านการท่องเที่ยว

๑) สถานการณ์การท่องเที่ยวของตลาดญี่ปุ่นในช่วง ๑๐ วันแรกของเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ หรือช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิ มีจำนวนนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาโดยผ่านสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิเฉลี่ย ๓,๓๙๐ คนต่อวัน แต่ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นต้นมา คือ ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๘ มีนาคม ๒๕๕๔ นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นได้ลดลงเหลือเพียงประมาณ ๒,๘๐๐ คนต่อวัน อย่างไรก็ตาม ในช่วงวันที่ ๑๙-๒๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวได้กลับเพิ่มเป็น ๓,๓๐๐ คนต่อวันเช่นเดิม ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นประมาณร้อยละ ๙๐ เดินทางมาจากโตเกียวและโอซากา ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งปีไม่น่าจะลดลงถึง ๑.๘ แสนคน ตามที่ได้ประมาณการไว้

๒) ในปี ๒๕๕๓ ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น ๒๘,๐๐๐ ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ ๕ ของรายได้ทั้งหมด โดยเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเองประมาณร้อยละ ๗๐ ส่วนที่เหลือจะเดินทางผ่านบริษัทนำเที่ยว อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์แผ่นดินไหวเมืองโกเบ ในปี ๒๕๓๘ ญี่ปุ่นต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นตัวกว่า ๖ เดือน นอกจากนี้ ด้วยความเป็นชาตินิยมของคนญี่ปุ่น จึงอาจมีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นเพื่อเร่งช่วยฟื้นฟูตลาดและธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว

๓) ในช่วงไตรมาสที่สองของทุกปีจะเป็นช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวของทุกประเทศ แต่เป็นช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง (Middle East) ซึ่งรัฐบาลควรเร่งสร้างความเชื่อมั่นในมาตรการด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะความพร้อมของระบบเตือนภัย เพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ

๒.๗.๓ ด้านสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบที่ชัดเจนมี ๓ กลุ่ม ได้แก่ อาหาร ยางพารา และกล้วยไม้ โดยในกลุ่มสินค้าอาหารคาดว่าจะได้รับผลกระทบในทางบวกจากการที่พื้นที่เกษตรของญี่ปุ่นได้รับความเสียหาย สำหรับยางพาราคงได้รับผลกระทบในระยะสั้นเท่านั้น เพราะหากอุตสาหกรรมในห่วงโซ่อุปทานของยางพาราเริ่มฟื้นตัว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์ จะทำให้ราคาและปริมาณการส่งออกยางพารากลับมาฟื้นตัวได้ในระยะเวลาไม่นาน แต่กล้วยไม้เป็นสินค้าเกษตรที่จะได้รับผลกระทบทางลบมากที่สุด เนื่องจากตลาดส่งออกกล้วยไม้หลักๆ ของประเทศไทยแบ่งตามคุณภาพกล้วยไม้ได้เป็น ๒ ตลาด ได้แก่ ตลาดคุณภาพระดับล่างอยู่ที่ประเทศจีนซึ่งจะไม่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ในประเทศญี่ปุ่น และตลาดกล้วยไม้ที่มีคุณภาพสูงอยู่ในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปและประเทศญี่ปุ่น ซึ่งที่ผ่านมาสินค้ากล้วยไม้ของไทยยังไม่ฟื้นตัวกลับสู่ภาวะปกติที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤตการเงินของสหภาพยุโรป และต้องมาได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยพิบัติในประเทศญี่ปุ่นอีก ดังนั้น ผู้ประกอบการจะได้รับผลกระทบจากการขาดสภาพคล่องทางการเงิน

๒.๗.๔ ด้านพลังงาน ผู้แทนกระทรวงพลังงานได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่าขณะนี้ประเทศญี่ปุ่นได้มีการจัดซื้อ พลังงานทั้งน้ำมันเตาและน้ำมันดีเซลในปริมาณมาก เพื่อทำการผลิตไฟฟ้า รวมทั้งสถานการณ์การปิดซ่อมโรงกลั่นของประเทศได้หวั่นอาจทำให้การประเมินสถานการณ์ด้านพลังงานที่คาดว่าจะเหตุการณ์ที่ประเทศญี่ปุ่นจะช่วยลดแรงกดดันด้านราคาน้ำมันไม่เป็นไปตามที่ สศช. ประเมินไว้ อย่างไรก็ตาม ดี ต้องรอดูสถานการณ์โรงไฟฟ้าของประเทศญี่ปุ่นด้วยว่าระบบหล่อเย็นจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่

๒.๗.๕ ด้านการค้า การลงทุน ในส่วนของกระทรวงพาณิชย์ได้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาสินค้าตกค้าง และจัดทำแผนงานในการหาตลาดทดแทนโดยมุ่งตลาดอาเซียนและจีนเพิ่มขึ้น และเนื่องจากประเทศไทยและญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันมาก โดยเฉพาะภายใต้กรอบความร่วมมือหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) จึงควรมีการสานสัมพันธ์โดยให้ความช่วยเหลือประเทศญี่ปุ่น ซึ่งกระทรวงพาณิชย์จะได้ประสานกระทรวงการต่างประเทศเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความต้องการของญี่ปุ่นต่อไป

๒.๗.๖ ด้านตลาดการเงินและค่าเงิน อัตราแลกเปลี่ยนช่วงที่ผ่านมามีความผันผวนมาก โดยช่วงหลังเกิดเหตุการณ์ใหม่ๆ เงินเยนมีการอ่อนค่าและกลับมาแข็งค่าขึ้นทันทีในช่วงระยะสั้น โดยมีแรงเก็งกำไรจากตลาดเข้ามาเป็นปัจจัยร่วม จากรายงานข่าวที่มีการคาดการณ์ว่าจะมีการขายพันธบัตรญี่ปุ่นในตลาดต่างประเทศเพื่อนำเงินกลับเข้ามาใช้ในการรักษาสภาพคล่องและฟื้นฟูประเทศนั้น ธปท. ประเมินว่าคงมีไม่มาก ประกอบกับรัฐบาลญี่ปุ่นได้มีการทำประกันภัยไว้ในระดับหนึ่ง คาดว่ารัฐบาลญี่ปุ่นคงจะมีการค่าใช้จ่ายเฉพาะในส่วนที่เกินจากวงเงินประกัน ส่วนค่าเงินเยนในระยะต่อไปนั้นควรต้องดูความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนกับกลุ่มประเทศ G3 ควบคู่ไปด้วย อย่างไรก็ตาม การเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยและภูมิภาคอาเซียนในภาพรวมดีกว่ากลุ่มประเทศ G3 อยู่แล้ว

๒.๗.๗ ด้านแรงงาน

๑) สำนักงานแรงงานในประเทศญี่ปุ่นได้ส่งเจ้าหน้าที่เดินทางไปเมืองเซนไดร่วมกับคณะของสถานเอกอัครราชทูต (สอท.) ณ กรุงโตเกียว โดยได้ช่วยเหลือแรงงานไทยจำนวน ๗ คน และเคลื่อนย้ายแรงงานในจังหวัดมิยาซากิ จำนวน ๗๐ คน มายังโตเกียว ทั้งนี้ ในส่วนของแรงงานที่ประสงค์ขอเดินทางกลับประเทศไทย สำนักงานแรงงานฯ จะได้ประสานกับสถานเอกอัครราชทูตฯ เพื่อให้ความความช่วยเหลือในการเดินทางกลับประเทศไทยโดยเร็ว

๒) ผู้ฝึกงานตามโครงการ IMM Japan ในญี่ปุ่น ที่ยังไม่ครบกำหนดเวลาฝึกงาน สำนักงานแรงงานฯ ได้ประสานเพื่อให้นายจ้างอนุญาตให้ลาพักผ่อนเพื่อกลับประเทศไทยชั่วคราว และในกรณีที่ใกล้ครบกำหนดเวลาฝึกงานหรือระยะเวลาผ่านการฝึกอบรมแล้วร้อยละ ๘๐ จะได้ประสานขอความร่วมมือให้แรงงานหรือผู้ฝึกงานเดินทางกลับประเทศไทยโดยถือว่าได้มีการฝึกอบรมหรือฝึกงานครบตามกำหนดและได้รับสิทธิประโยชน์ครบถ้วนตาม MOU

๓) สำหรับแรงงานไทยที่ไม่ต้องการกลับไปทำงานในประเทศญี่ปุ่นอีก กระทรวงแรงงานจะประสานให้ทำงานกับสถานประกอบการของชาวญี่ปุ่นในไทย เนื่องจากแรงงานดังกล่าวมีประสบการณ์ ทักษะฝีมือ และมีความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่น

๒.๗.๘ ด้านความปลอดภัย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดทั้งทางด้านอากาศ อาหาร และการเดินทางเข้าประเทศของผู้โดยสารจากประเทศญี่ปุ่น โดยทางด้านอากาศ ได้มีการติดตามตรวจสอบจากศูนย์เฝ้าระวัง ๘ จุดทั่วประเทศ ด้านอาหาร ได้มีการประสานกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อ.ย.) โดยได้มีการสุ่มตรวจด้วยการเปรียบเทียบกับข้อมูลก่อนเกิดเหตุการณ์ ส่วนด้านการเดินทางเข้าประเทศได้มีการประสานการทำงานกับการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย โดยมีการตรวจสอบทั้งเครื่องบินและผู้โดยสาร ซึ่งจากสถานการณ์ปัจจุบันพบว่ายังไม่มีเหตุการณ์ที่เป็นอันตราย

๒.๘ มติคณะกรรมการ กรอ.

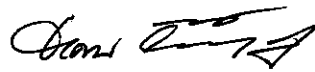
รับทราบ และขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะสินค้าเกษตร ได้แก่ กัญชงไม้ และยางพารา สินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ ยานยนต์ และ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการปนเปื้อนของสารเคมีต่างๆ ตลอดจนติดตามการแก้ไขปัญหา และการฟื้นฟูประเทศของญี่ปุ่นด้วย

๓. ข้อเสนอของส่วนราชการ

รับทราบผลการประชุมของคณะกรรมการ กรอ. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิที่ประเทศญี่ปุ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัตินำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ

สำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๓๓๓๓ โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๑๘๒๑
E-mail chuwit@nesdb.go.th